

Cerastium subtetrandrum

Östkustarv



Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Caryophyllales (nejlikordningen), **Familj:** Caryophyllaceae (nejlikväxter), **Släkte:** *Cerastium* (arvar), **Art:** *Cerastium subtetrandrum* - östkustarv (Lange) Murb. **Synonymer:** *Cerastium diffusum* ssp. *subtetrandrum* (Lange) P. D. Sell & Whitehead, *Cerastium pumilum* f. *subtetrandrum* Lange, *Ostkustarv*

Kännetecken

Östkustarv är en ettårig, ljusgrön, körtelhårig ört med äggrunda-avlånga blad och upp till 10 cm lång, ofta från basen grenad stjälk. Blommorna sitter i ett ganska glest, toppställt knippe. Blomställningens stödblad saknar hinnkant och är därför helt gröna. De vita kronbladen är klivna i spetsen och kortare än de 7–9 mm långa, spetsiga foderbladen. Blommorna är 4- eller 5-taliga. Framför allt de nedre blommorna brukar vara 4-taliga. Dessa blommor har även 4 ståndare och får en kapsel med 8 tänder. Arten är vinteranuell och blommar i maj-juni. Östkustarv och den snarlika arten västkustarv *C. diffusum* har tidigare ofta behandlats som två underarter av samma art men behandlas nu som skilda arter. Västkustarv är mörkare grön än östkustarven, har 4–7 mm långa foderblad och brukar även vara blombärande nedanför stjälkens mitt. Östkustarv kan även lätt sammanblandas med flera andra ettåriga arvar. Raggarv *C. brachypetalum* och knipparv *C. glomeratum* har båda foderblad med hår ända ut i spetsen och kronblad som är cilierade nedtill. Vårarv *C. semidecandrum*, klibbarv *C. glutinosum* och alvararv *C. pumilum* har alla stödblad med hinnkant.

Utbredning och status

Östkustarv är känd från Skåne, Blekinge, Småland, Öland och Gotland. I Skåne förekommer den sällsynt längs kusten mellan Malmö och Falsterbo samt på en lokal i den östra delen av landskapet. Från Blekinge (senast 1935) och Småland (senast 1949) förefaller den numera vara försvunnen. På Öland har östkustarv tidigare betraktats som vanlig, är idag känd från ca 35 aktuella lokaler. På Gotland har den noterats från drygt 70 kvadratkilomerrutor under de senaste decenniernas inventeringsarbete. I Danmark är östkustarv en mycket ovanlig art. Den växer på Amager och Saltholm, men har tidigare varit känd även från Köpenhamn och Helsingör. I Finland har den endast påträffats som tillfälligt inkommen. Östkustarv är en europeisk art men dess utbredning utom Norden är dåligt känd. Den finns åtminstone längs den polska östersjökusten och på flera inlandslokaler söderut mot Balkanhalvön.

Ekologi

Östkustarv växer oftast nära havet. Den förekommer på betesmarker, t ex havsstrandängar där den gärna växer på torra myrtyvor, hållmarker, samt ibland på sandiga marker av mera ruderat karaktär. På Öland växer den i naturbetesmarker på något fuktig mark med viss störning såsom kreatursstigar. Den kan också uppträda i kulturskapade miljöer såsom stenbrott. Antalet exemplar på en lokal kan variera mycket kraftigt. Gynnsamma år kan den vara individrik, andra år förekommer den mycket sparsamt vilket kan göra den lätt att förbise.

Hot

Östkustarv är en liten konkurrenssvag art som är gynnad av hävd. Därför är igenväxning till följd av upphört eller för svagt bete det allvarligaste hotet mot den. Konstgödning som gynnar kraftigare och mera högvuxen vegetation samt ändrar livsmiljön för arten är ett annat mycket stort hot. Flera förekomster vid Malmö är hotade eller redan spolieade av bebyggelse, utfyllnad och annan urbanisering.

Åtgärder

Lokaler som hyser östkustarv får inte tillåtas att växa igen. Betesmarker med östkustarv måste även i framtiden hållas välhävdade genom ett relativt högt betestryck, vid behov kombinerat med röjning av buskar. Dessa betesmarker får inte konstgödas. Även de torra ruderatmarker där arten växer bör hållas öppna och fria från konkurrerande vegetation. Här kan en viss fortsatt markstörning gynna arten och dess frögroning. Ogräsmedel bör inte användas på sådana lokaler. Arten bör övervakas av floraväktarna.

Övrigt

Utländska namn – DK: Øresunds-Hønsetarm, FI: Harvahedehärkki.

Litteratur

- Olsson, K.-A. 2000. Gamla bekanta – nya vänner. Rödlitade arter i Sverige 2000 ur ett skånskt perspektiv. Lunds Botaniska Förening. Medlemsblad 2000 (3): 4–23.
- Pedersen, A. 1959. Caryophyllaceernes udbredelse i Danmark. Bot. Tidsskr. 55: 157–267.
- Sterner, R. 1986. Ölands kärlväxtflora. 2 uppl. Utgiven av Å. Lundqvist. Lund.

Författare

Kjell-Arne Olsson 2000. Rev. Margareta Edqvist 2006. © ArtDatabanken, SLU 2007.